

Enerģētikas un vides aģentūra

Rūpniecības iela 23, Rīga, LV-1045, tālr. 67321173, e-pasts: pasts@eva.gov.lv, www.eva.gov.lv

Rīgā

19.06.2025

Nr. 10.2/30/2025

Lēmums

Par Tukuma novada teritorijas plānojuma 2.0 redakcijas un stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma vides pārskata pārstrādāšanu

Adresāts, plānošanas dokumenta izstrādātāja:

Tukuma novada pašvaldība, reģistrācijas Nr. 90000050975, juridiskā adrese: Talsu iela 4, Tukums, Tukuma novads, LV-3101, e – pasts: pasts@tukums.lv (turpmāk – Izstrādātāja).

Plānošanas dokumenta nosaukums:

Tukuma novada teritorijas plānojuma 2.0 redakcija

Izvērtētā dokumentācija:

Enerģētikas un vides aģentūra¹ (turpmāk – Aģentūra) 2025. gada 23. maijā² saņēma Tukuma novada pašvaldības 2024. gada 23. maija vēstuli Nr. TND/6-15.1/25/1871 “Par precizētā atzinuma nosūtīšanu”, ar kuru Aģentūrai iesniegts izvērtēšanai un atzinuma sniegšanai Tukuma novada teritorijas plānojuma 2. redakcijas (turpmāk – Teritorijas plānojums) Vides pārskats.

Atbilstoši likuma “Par ietekmes uz vidi novērtējumu” (turpmāk – Likums) 23.⁵ panta un Ministru kabineta 2004. gada 23. marta noteikumu Nr. 157 “Kārtība, kādā veicams ietekmes uz vidi stratēģiskais novērtējums” (turpmāk – Noteikumi Nr. 157) V nodaļas nosacījumiem Aģentūra sniedz atzinumus par vietējo pašvaldību plānošanas dokumentu vides pārskatiem, kas attiecīgajiem plānošanas dokumentiem tiek izstrādāti stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma (turpmāk – Stratēģiskais novērtējums) procedūras ietvaros.

Stratēģiskā novērtējuma procedūra Teritorijas plānojumam piemērota ar Aģentūras 2022. gada 23. decembra lēmumu Nr. 4-02/82/2022 “Par stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma procedūras piemērošanu”³ (turpmāk – Lēmums), konstatējot, ka jaunizveidotajā Tukuma novadā⁴ ir spēkā esoši četri bijušo novadu teritorijas plānojumi: Tukuma novada teritorijas plānojums 2011. –

¹ Vides pārraudzības valsts birojs saskaņā ar Ministru kabineta 2024. gada 17. decembra rīkojumu Nr. 1191 “Par Vides pārraudzības valsts biroja un Būvniecības valsts kontroles biroja reorganizāciju” ar 01.02.2025. reorganizēts par Enerģētikas un vides aģentūru.

² Reģ. Nr. 10.1/1730/2025.

³ Pieejams tīmekļvietnē: <https://www.eva.gov.lv/lv/lemumi>.

⁴ Saskaņā ar 2021. gada 1. jūlija administratīvi teritoriālo reformu.

2023. gadam⁵ ar grozījumiem⁶, Kandavas novada teritorijas plānojums 2011.–2023. gadam⁷, Jaunpils novada teritorijas plānojums 2013.–2024. gadam⁸ un Engures novada teritorijas plānojums 2013.–2025. gadam⁹, no kuriem tikai Tukuma novada teritorijas plānojumam 2011.–2023. gadam ar grozījumiem un Engures novada teritorijas plānojumam 2013.–2025. gadam ir veikts Stratēģiskais novērtējums (attiecīgi Aģentūras 2015. gada 24. augusta atzinums Nr. 8 un Aģentūras 2012. gada 29. oktobra atzinums Nr. 33¹⁰), līdz ar to ne visai jaunveidotajai Tukuma novada teritorijai ir veikts Stratēģiskais novērtējums un ir vērtētas izstrādāto plānošanas dokumentu ietekmes Likuma un Noteikumu Nr. 157 noteiktajā kārtībā. Lēmuma pieņemšanā tika ņemts vērā, ka ar plānošanas dokumentu paredzēts izstrādāt Transporta infrastruktūras tematisko plānojumu, Apdzīvojamā struktūras tematisko plānojumu un Piekrastes tematisko plānojumu, no kā arī secināts, ka ar plānošanas dokumenta izstrādi tiks radīti priekšnoteikumi tādu objektu attīstībai, kas atbilst Likuma 1. un / vai 2. pielikumā minētajām darbībām (Likuma 4. panta trešās daļas 1. punkts), pārskatītas / mainītas pilsētu un ciema robežas, ietverot teritorijas izmantošanas un apbūves vadlīnijas un grafiskās daļas, kurās attēlotu teritorijas funkcionālo zonējumu, iekļaujot administratīvajai teritorijai piegulošo jūras piekrastes ūdeņu un jūras piekrastes sauszemes daļu, Baltijas jūras un Rīgas jūras līča krasta kāpas. Lēmumā īpaši tika vērsta pašvaldības uzmanība Valsts vides dienesta (turpmāk – Dienests) izvirzītajām prasībām attiecībā uz Baltijas jūras un Rīgas jūras līča piekrastes aizsargjoslas krastu kāpu aizsargjoslu (turpmāk – Krasta kāpu aizsargjosla) attēlošanu Teritorijas plānojuma Grafiskajā daļā un teritorijas apbūves un izmantošanas noteikumu (turpmāk – TIAN) nosacījumiem atbilstoši Aizsargjoslu likuma 6. pantā noteiktajam, neplānojot Krasta kāpu aizsargjoslā un pludmalē apbūvi un teritorijas izmantošanu, kas būtu pretrunā Aizsargjoslu likuma 36. pantā noteiktajam, kā arī prasībām attiecībā uz teritorijām, kur potenciāli var veidoties konfliktsituācijas un vides piesārņojums.

Izvērtējot iesniegto Vides pārskatu, Aģentūra konstatē, ka Vides pārskatā ir iekļauta informācija par Teritorijas plānojuma risinājumiem, paredzot noteikt jaunizveidotajā Tukuma novadā¹¹ jaunus vienotus funkcionālos zonējumus atbilstoši Ministru kabineta 2013. gada 30. aprīļa noteikumos Nr.240 “Vispārīgie teritorijas plānošanas, izmantošanas un apbūves noteikumi” (turpmāk – Noteikumi Nr. 240) noteiktajām prasībām. No Vides pārskata secināms, ka izmaiņas teritorijas turpmākajā izmantošanā ir saistāmas ar rūpnieciskās apbūves teritorijas samazināšanu Tukuma pilsētā, nosakot koncentrētu rūpnieciskās apbūves teritoriju pie galvenā transporta koridora Rīga – Ventspils, prasību noteikšanu apbūvei īpaši aizsargājamajos biotopos, kā arī noteiktas teritorijas ar īpašiem noteikumiem (turpmāk – TIN), t.sk. noteikta Teritorija ar atšķirīgiem noteikumiem derīgo izrakteņu ieguvei un teritorijas izmantošanai (TIN16), Teritorija, kurā aizliegta vēja elektrostacija, kuru jauda lielāka par 20 kW, būvniecība (TIN17), Krasta erozijas riska zona (TIN18), Sērūdeņraža reducēšanās teritorija (TIN19), Teritorija, kurā ierīkojama centralizētā ūdensapgādes un kanalizācijas sistēma (TIN110), Aprobežojums Baltijas jūras un

⁵ Apstiprināts ar Tukuma novada domes 2012. gada 26. aprīļa lēmumu “Par Tukuma novada teritorijas plānojuma 2011.–2023. gadam galīgās redakcijas un saistošo noteikumu apstiprināšanu” (prot. Nr. 6, 7. §) un izdoti kā pašvaldības saistošie noteikumi Nr. 12 “Tukuma novada teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumi”.

⁶ Grozījumi izdarīti ar Tukuma novada domes 2015. gada 27. augusta lēmumu “Par Tukuma novada teritorijas plānojuma 2011.–2023. gadam grozījumu apstiprināšanu” (prot. Nr.10, 19. §), kas izdoti kā pašvaldības saistošie noteikumi Nr. 22 “Grozījumi Tukuma novada domes 2012. gada 26. aprīļa saistošajos noteikumos Nr. 12 “Tukuma novada teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumi”” un 2016. gada 28. janvāra lēmumu “Par Tukuma novada Domes 2015. gada 27. augusta saistošo noteikumu Nr. 22 “Grozījumi Tukuma novada Domes 2012. gada 26. aprīļa saistošajos noteikumos Nr. 12 “Tukuma novada teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumi” daļas atcelšanu” (saistošie noteikumi Nr. 4) (prot. Nr. 2, 12. §).

⁷ Apstiprināts ar Kandavas novada domes 2011. gada 30. novembra saistošajiem noteikumiem Nr. 19 “Kandavas novada teritorijas plānojums 2011.–2023. gadam Teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumi”.

⁸ Apstiprināts ar Jaunpils novada domes 2013. gada 30. janvāra saistošajiem noteikumiem Nr. 2 “Jaunpils novada teritorijas plānojuma 2013.–2024. gadam Teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumi”.

⁹ Apstiprināts ar Engures novada domes 2012. gada 20. novembra saistošajiem noteikumiem Nr. 19 “Par Engures novada teritorijas plānojuma grafiskās daļas un teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumu apstiprināšanu”.

¹⁰ Pieejams: <https://www.eva.gov.lv/lv/atzinumi>.

¹¹ Saskaņā ar 2021. gada 1. jūlija administratīvi teritoriālo reformu.

Rīgas līča krasta kāpu aizsargjoslā (TIN112), Apšuciema daļas apbūves teritorija (TIN113), Novada nozīmes pašvaldības kultūrvēsturiskā un dabas teritorija (TIN4), Jūras piekrastes ciemu vēsturiskās apbūves teritorija (TIN41) u.c.

Kā norādīts Vides pārskatā, Teritorijas plānojuma ietvaros izstrādāti tematiskie plānojumi, tostarp – Apdzīvojamā attīstības plāns, kā rezultātā ir paplašinātas Tukuma un Kandavas pilsētas robežas, kā arī mainītas ciemu robežas. Piemēram, jūras piekrastes ciemos iekļauta pludmales teritorija, lai veidotu pārskatāmāku ciema robežu, vienlaikus sekmējot pludmales teritorijas apsaimniekošanas pasākumu pilnveidi ciemu teritorijās. Pludmale un tai piegulošās neapbūvētās zemes vienības ciema teritorijā iekļautas visos jūras piekrastes ciemos, jo tajos ir lielākā apmeklētāju koncentrācija un tiek plānota infrastruktūras attīstība (piemēram, vasaras kafejnīcas, sporta vai rotaļu laukumi, blakus publiskiem auto stāvlaukumiem u.c.). Atbilstoši Apdzīvojamā attīstības plānam noteikta jaunu ciemu izveide – Bērziņi, Smārdes pagastā, kas ir bijušais vasarnīcu ciems, un Industriālais parks, Smārdes pagastā, kam ciema statuss tiek noteikts, lai šajā teritorijā attīstītu ražošanas teritoriju un atvieglotu atsevišķus nosacījumus, kas attiecas tikai uz ciema teritorijām.

Izvērtējot Vides pārskatu un Teritorijas plānojumu, Aģentūra konstatē nepilnības saistībā ar Teritorijas plānojumā ietvertajiem risinājumiem un to izvērtējumu Vides pārskatā:

1. Aģentūras ieskatā būtiskākie plānošanas dokumenta problēmjaudājumi izriet no Aizsargjoslu likuma 6. un 36. panta nosacījumiem, tādēļ Aģentūra savlaicīgi vērš uz tiem uzmanību, norādot sekojošo:

- 1.1. Aizsargjoslu likuma 6. panta pirmā daļa noteic, ka Baltijas jūras un Rīgas jūras līča piekrastes aizsargjosla izveidota, *“lai samazinātu piesārņojuma ietekmi uz Baltijas jūru, saglabātu meža aizsargfunkcijas, novērstu erozijas procesu attīstību, aizsargātu piekrastes ainavas, nodrošinātu piekrastes dabas resursu, arī atpūtai un tūrismam nepieciešamo resursu un citu sabiedrībai nozīmīgu teritoriju saglabāšanu un aizsardzību, to līdzsvarotu un ilgstošu izmantošanu”*. Saskaņā ar Aizsargjoslu likuma 6. panta otro daļu Baltijas jūras un Rīgas jūras līča piekrastes aizsargjoslu iedala vairākās joslās, tostarp Krasta kāpu aizsargjoslā, kuras platums ir atkarīgs no kāpu zonas platuma, bet nav mazāks par 300 m sauszemes virzienā, skaitot no vietas, kur sākas dabiskā sauszemes veģetācija (Aizsargjoslu likuma 6. panta otrās daļas 1. punkts). Minētā tiesību norma Krasta kāpu aizsargjoslas platumam paredz izņēmumu gadījumus, tostarp Aizsargjoslu likuma 6. panta otrās daļas 1. punkta b) apakšpunkts paredz, ka ciemu robežās, kas apstiprināti minētā likuma 67. pantā paredzētajā kārtībā, to var samazināt līdz 150 m, tomēr kā obligātu nosacījumu paredz – *“obligāti iekļaujot tajā īpaši aizsargājamus biotopus 300 m platā joslā un ņemot vērā vēsturisko apdzīvojamā struktūru”*.

- 1.2. Izvērtējot Vides pārskatu, Aģentūra secina, ka tajā nav konkrēti norādīts, vai ar Teritorijas plānojumu paredzēts mainīt Krasta kāpu aizsargjoslu, lai gan no Teritorijas plānojuma Paskaidrojuma raksta 3. pielikuma var secināt, ka ir notikušas izmaiņas krasta kāpu aizsargjoslā. Vienlaikus Vides pārskatā norādīts, ka Teritorijas plānojuma risinājumi ir izstrādāti tā, lai neietekmētu īpaši aizsargājamus biotopus, kas atrodas Krasta kāpu aizsargjoslā, kā arī šajās teritorijās apbūve atļauta atbilstoši normatīvo aktu prasībām, un funkcionālais zonējums vai TIAN nosacījumi nodrošina šo teritoriju aizsardzību. No Vides pārskata nav secināms vai Teritorijas plānojumā attēlotā Krasta kāpu aizsargjosla atbilst Aizsargjoslu likuma 6. panta otrās daļas 1. punkta b) apakšpunkta prasībām, lai arī Teritorijas plānojuma Paskaidrojuma raksta 3. pielikumā ir norādīts, ka tā noteikta iekļaujot biotopus. Tāpat Aizsargjoslu likuma 6. panta otrās daļas 1. punkts nosaka, ka Krasta kāpu aizsargjoslas platums *“nav mazāks par 300 metriem sauszemes virzienā, skaitot no vietas, kur sākas dabiskā sauszemes veģetācija”*, par kuras noteikšanu ārpus ciemiem nav nekādu ziņu. Vadoties no Teritorijas plānojuma Grafiskās daļas, gan Teritorijas plānojuma Paskaidrojuma raksta 3. pielikuma, ārpus ciemiem Krasta kāpu aizsargjosla konstanti ir

noteikta 300 m platumā, lai gan tas ir minimālais platums. Vides pārskats nesatur ne atbilstošu izvērtējumu, ne risinājuma pamatojumu. Aizsargjoslu likuma Pārejas noteikumu 26. punkts nosaka: *“Līdz jaunas krasta kāpu aizsargjoslas noteikšanai vietējās pašvaldības teritorijas ciemu plānojumos atbilstoši šā likuma 33. panta pirmajai daļai, 67. pantam un 6. panta ceturtajā daļā minētajai metodikai par īpaši aizsargājamo biotopu iekļaušanu, to izmaiņām un izslēgšanu ir spēkā krasta kāpu aizsargjosla, kas noteikta spēkā esošajos teritorijas plānojumos.”* No minētās tiesību normas izriet, ka likumdevējs ir identificējis, ka Krasta kāpu aizsargjoslas noteikšana iepriekš izstrādātos plānojumos ir bijusi neatbilstoša Aizsargjoslu likuma prasībām, kas jānovērš izstrādājot jaunu plānošanas dokumentu. Tādēļ jo īpaši rūpīgi ir jāvērtē, tai skaitā Vides pārskatā, kā ir noteikta minētā aizsargjosla, vai tā atbilst Aizsargjoslu likuma prasībām. No Teritorijas plānojuma, kā arī no Vides pārskata, nav iespējams izdarīt secinājumus par izmaiņām iepriekš noteiktajās aizsargjoslās un to pamatojumu.

2. Aizsargjoslu likuma 36. panta otrā daļa noteic aizliegumu Krasta kāpu aizsargjoslā un pludmalē papildus šā panta pirmā daļā minētajiem aprobežojumiem celt jaunas ēkas un būves un paplašināt esošās:

- 2.1. Aizsargjoslu likuma 36. panta otrās daļas 4. punkts noteic: *“Krasta kāpu aizsargjoslā aizliegts celt jaunas ēkas un būves un paplašināt esošās, izņemot gadījumus, kad ēku un būvju celtniecība vai paplašināšana notiek šā likuma 67. pantā noteiktajā kārtībā apstiprinātajās un vietējās pašvaldības teritorijas plānojumā noteiktajās ciema robežās vietās, kur bijusi iepriekšējā apbūve, minētās darbības ir paredzētas vietējās pašvaldības teritorijas plānojumā.”* Saskaņā ar Aizsargjoslu likuma 1. panta 17. punktu iepriekšējā apbūve ir likumīgi uzbūvētas būves vai ēkas (vai to pamati), kuras konstatējamās dabā. Savukārt Aizsargjoslu likuma 36. panta otrās daļas 1. punktā noteikti izņēmumi, kad atbilstoši teritorijas plānojumam tiek atjaunotas vai restaurētas esošās ēkas un būves; būvētas palīgēkas pie esošajām dzīvojamām ēkām vai būvētas vai pārbūvētas esošās ēkas vai būves, nepārsniedzot esošo būvapjomu, bet, pārbūvējot esošās dzīvojamās ēkas, kuru platība ir mazāka par 150 m², to kopējā platība pēc pārbūves nedrīkst pārsniegt 150 m².

- 2.2. Izvērtējot Teritorijas plānojumu, konstatējams, ka ir noteikta funkcionālā zona **Mežu teritorija ar biotopiem piekrastē (M2)**, kas atbilstoši Teritorijas plānojuma TIAN 687. punktam ir funkcionālā zona, kas paredz dzīvojamās apbūves izvietojumu jūras piekrastes ciemos Baltijas jūras un Rīgas līča piekrastes aizsargjoslā un atsevišķās vietās ar īpaši aizsargājamiem biotopiem. Šāds zonējums Teritorijas plānojuma Grafiskajā daļā ir iekļauts Krasta kāpu aizsargjoslā, tādējādi Aģentūra secina, ka tiek pieļauts veikt dzīvojamo apbūvi līdz šim neapbūvētās teritorijās Krasta kāpu aizsargjoslā.

- 2.3. Papildus Teritorijas plānojuma Grafiskajā daļā ir noteikta funkcionālā zona teritorija ar īpašiem nosacījumiem – **Aprobežojums Baltijas jūras un Rīgas līča krasta kāpu aizsargjoslā (TIN112)**. Nosakot TIN112 teritoriju visai Krasta kāpu aizsargjoslai un plānojot tur veikt dzīvojamo apbūvi (piemēram, vienlaicīgi nosakot funkcionālo zonu Savrupmāju apbūves teritorija (DzS), Mežu teritorija ar biotopiem piekrastē (M2) u.c.) esošajiem un potenciālajiem zemju īpašniekiem u.c. ieinteresētajai sabiedrībai tas var radīt maldīgu palāvību uz potenciālās apbūves iespējamību teritorijā, kur tā nav pieļaujama. Vienlaicīgi secināms, ka, izstrādājot Teritorijas plānojumu, nav apzināta esošā situācija un ar Teritorijas plānojumu tiek plānota apbūve, kur nav likumīgas vēsturiskās apbūves. Konstatējams, ka atbilstoši Teritorijas plānojuma Grafiskajā daļai Krasta kāpu aizsargjoslā plānots funkcionālais zonējums Savrupmāju apbūves teritorija (DzS), bet nav konstatējama vēsturiskā apbūve (piemēram, Abragciemā zemes vienībai ar kadastra apzīmējumu 9050 003 0080 (platība 0,178ha), kā arī Bigaunciemā zemes vienībām ar kadastra apzīmējumu: 9066 006 0646 (platība 0,1911 ha), 9066 006 0292 (platība 0,191 ha), 9066 006 0114

(platība 0,131 ha), 9066 006 0291 (platība 0,297), 9066 006 0596 (platība 0,288 ha))¹², tādējādi ar Teritorijas plānojuma TIAN nosacījumiem pieļaujot veikt apbūvi Krasta kāpu aizsargjoslā līdz šim neapbūvētās teritorijās.

Aizsargjoslu likums principiāli ir noteicis, ka Krasta kāpu aizsargjoslā apbūve nav pieļaujama, tādēļ katrs izņēmums ir īpaši jāpamato, tai skaitā Teritorijas plānojumā, Vides pārskatā veicot šī izņēmuma pamatojuma izvērtējumu.

3. Teritorijas plānojuma Grafiskajā daļā ir noteiktas funkcionālās zonas **Mežu teritorija ar biotopiem piekrastē (M2)**, ko atbilstoši TIAN nosacījumiem paredzēts noteikt pilsētās un ciemos, lai nodrošinātu meža apsaimniekošanu un dzīvojamās un publiskās apbūves līdzsvarotu attīstību, un **Mežu teritorija pilsētās un ciemos (M1)**, kas paredz dzīvojamās apbūves izvietojumu jūras piekrastes ciemos Baltijas jūras un Rīgas līča piekrastes aizsargjoslā un atsevišķās vietās ar īpaši aizsargājamiem biotopiem. Minētajās meža teritorijās kā papildizmantošana ir atļauta viensētu izbūve. Attiecībā uz viensētu izveidi mežu teritorijās ir saistoši arī Ministru kabineta 2013. gada 30. aprīļa noteikumi Nr. 240 "Vispārīgie teritorijas plānošanas, izmantošanas un apbūves noteikumi" (turpmāk – Noteikumi Nr. 240), tostarp 53.2. punkta nosacījumi, kas pieļauj viensētu apbūvi: *"ja vienas viensētas izveidei paredzētās zemes vienības platība nav mazāka par 2 ha un vidi un dabas aizsardzību vai meža nozari regulējošajos normatīvajos aktos nav noteikts citādi."* Noteikumi Nr. 240 piemērojami plānošanas dokumentiem ne tikai lauku teritorijās, bet arī pilsētu un ciemu teritorijās, tādējādi nepieļaujot viensētu izveidi tādos zemesgabalos, kuru platība ir mazāka par 2 ha.

Aģentūra, veicot izlases veida kamerālo pārbaudi, secina, ka ne visās Teritorijas plānojumā noteiktajās novada mežu teritorijās izveidoto zemes vienību platības atbilst Noteikumu Nr. 240 prasībām, jo ir mazākas par 2 ha, piemēram, šādos piekrastes ciemos:

- Bērzciemā: zemes vienības ar kadastra apzīmējumu: 9050 002 0018, 9050 002 0225, 9050 002 0139, 9050 002 0372, 9050 002 0242, 9050 002 0258, 9050 002 0229.
- Engurē: 9050 005 1134, 9050 005 1132, 9050 005 1133, 9050 005 1398, 9050 005 1399, 9050 005 0960, 9050 005 1077, 9050 005 1056, 9050 005 1045, 9050 005 0904, 9050 005 0384, 9050 005 0888, 9050 005 0262, 9050 005 0047.
- Ķesterciemā: 9050 006 0316, 9050 006 0609, 9050 006 0608, 9050 006 0206, 9050 006 0416.
- Plieņciemā: 9050 007 0389, 9050 007 0356.
- Apšuciemā ir daudz zemesgabalu, kam noteikts funkcionālais zonējums Mežu teritorija ar biotopiem piekrastē (M2), bet platība ir mazāka par 2 ha.
- Ragaciemā daudz zemesgabalu (it īpaši ciema ziemeļu daļā), kam noteikts zonējums Mežu teritorija ar biotopiem piekrastē (M2), bet platība ir daudz mazāka par 2 ha.
- Lapmežciemā daudz zemesgabalu (it īpaši ciema DR daļā), kam noteikts zonējums (M1), bet platība ir daudz mazāka par 2 ha.
- Bigauņciemā: ļoti daudz zemesgabalu, kam piešķirts funkcionālais zonējums Mežu teritorija pilsētās un ciemos (M1) un Mežu teritorija ar biotopiem piekrastē (M2), bet platība ir mazāka par 2 ha.

Aģentūra pievienojas Dienesta vērtējumam¹³, ka nepieciešams pārskatīt un neplānot funkcionālās zonas Krasta kāpu aizsargjoslā, kas ir pretrunā ar Aizsargjoslu likumu un citiem normatīvajiem

¹² Pieejams Valsts zemes dienesta Kadastra informācijas sistēmā: <https://www.kadastrs.lv/#result> (skatīts 06.06.2025.).

¹³ Valsts vides dienesta 2025. gada 21. maija vēstule Nr. 11.2/AP/4551/2025 "Atzinums par teritorijas plānojuma un vides pārskata nesaskaņošanu".

aktiem, kā arī ar jauno Teritorijas plānojumu nepieļaut līdzšinējās kļūdas teritoriju attīstības plānošanā.

Ņemot vērā, ka Noteikumi Nr. 240 stājās spēkā ar 2013. gada 22. maiju, tad līdz tam zemesgabalu sadalīšana, tostarp mežu teritorijās, varēja notikt atbilstoši teritorijas plānojuma un teritorijas apbūves un izmantošanas nosacījumiem. Tajā pat laikā, izskatot iepriekšējās plānošanas dokumentu redakcijas, piemēram, Lapmežciema pagasta teritorijas plānojumu, Aģentūra konstatē, ka mežu teritorijas kā teritorijas izmantošanas veids ir iekļauts funkcionālajā zonējumā **"Apstādījumi un dabas teritorija" (A)**, kur atbilstoši TIAN 5.9.2. punkta nosacījumiem, dalot meža teritorijas, meža minimālā platība noteikta 2 ha, kas ir līdzvērtīga Noteikumos Nr. 240 noteiktajam rādītājam.

Vienlaikus, attiecībā uz spēkā esošo Engures novada teritorijas plānojumu 2013. – 2025. gadam, Aģentūra jau iepriekš savā 2012. gada 29. oktobra atzinumā Nr. 33 "Par Engures novada teritorijas plānojuma 2013. – 2025. gadam Vides pārskatu" (turpmāk – Aģentūras 2012. gada atzinums) konstatējusi, ka ar Engures novada teritorijas plānojumu 2013.-2025. gadam pieļauta jaunu zemes vienību izveidošana, kuru minimālā platība neatbilst teritorijas plānojumā un apbūves noteikumos atļautajai minimālajai platībai, no kā secināms, ka ir veikta zemesgabalu sadalīšana mazāka par 2 ha. Uz šādu neatbilstību norādījusi arī Valsts vides dienesta Ventspils reģionālā vides pārvalde (turpmāk – Ventspils RVP)¹⁴, rekomendējot: *"papildināt vides pārskatu ar analīzi par teritorijas plānojuma risinājuma atbilstību normatīvajiem aktiem un tā realizēšanas ietekmi uz vides stāvokli novada teritorijā, īpaši krasta kāpu aizsargjoslā, ja visā novada teritorijā kopīpašuma dalīšanas rezultātā tiek pieļauta jaunu zemes vienību izveidošana, kuru minimālā platība neatbilst teritorijas plānojumā un apbūves noteikumos atļautajai minimālajai platībai. Ventspils RVP skatījumā šāds risinājums krasta kāpu aizsargjoslā ir pretrunā ar Aizsargjoslu likumā noteiktajiem krasta kāpu aizsargjoslas izveidošanas mērķiem"*. Aģentūras 2012. gada atzinumā rekomendēts: *"pieņemot Teritorijas plānojumu un atļaujot realizēt konkrētās darbības, Ventspils RVP izteiktie iebildumi un rekomendācijas ir ņemami vērā un detalizēti izvērtējami katrā konkrētajā gadījumā atsevišķi"*. No iesniegtajiem materiāliem Aģentūrai nav pamata gūt pārliecību, ka Ventspils RVP un Aģentūras iebildumi par Engures novada teritorijas plānojumu 2013. – 2025. gadam bijuši ņemti vērā.

Ņemot vērā iepriekš norādīto, Aģentūra konstatē, ka iepriekš pieļautās kļūdas teritorijas plānošanā ir turpinātas, izstrādājot jauno Teritorijas plānojumu, pieļaujot zemesgabalu izveidi mazāku par 2 ha mežu teritoriju sadalīšanā un apbūves izveidi līdz šim neapbūvētā Krasta kāpu aizsargjoslā, tādējādi šāds risinājums Krasta kāpu aizsargjoslā ir pretrunā ar Aizsargjoslu likumā noteiktajiem krasta kāpu aizsargjoslas izveidošanas mērķiem.

4. Saskaņā ar Noteikumu Nr.157 8.5. punktu Vides pārskatā ietver informāciju *"ar plānošanas dokumentu saistītās vides problēmas, īpaši tās, kuras attiecas uz jebkurām vides aizsardzībai būtiskām teritorijām, arī uz īpaši aizsargājamām dabas teritorijām, mitrājiem, mikroliegumiem, īpaši aizsargājamām sugām, to dzīvotnēm un **Baltijas jūras un Rīgas jūras līča piekrastes aizsargjoslu**"*. Vides pārskats nesatur informāciju par Krasta kāpu aizsargjoslā ar plānošanas dokumentu saistītu vides problēmu identificēšanu, uz kurām Aģentūra ir norādījusi savā lēmumā. Nesot minētajai informācijai, secināms, ka Vides pārskats daļā par risinājumiem Krasta kāpu aizsargjoslā neatbilst arī Noteikumu Nr. 157 8.6.-8.9. punkta prasībām, jo neidentificējot vides problēmu, nav iespējams nodrošināt šajos punktos noteiktās informācijas sniegšanu. **Aģentūra norāda, ka Teritorijas plānojuma risinājumi būtu jāpārskata un jāpilnveido, lai tie atbilstu tiesību normām, bet plānojuma risinājumu ietekme un izvēlēta risinājuma pamatojums jāvērtē arī Vides pārskatā, turklāt atsevišķi izvērtējama katras plānotās teritorijas atbilstība Aizsargjoslu likuma 36. panta otrās daļas nosacījumiem (tostarp ņemot vērā iepriekš minētos konkrētos zemes īpašumus). Pie**

¹⁴ Ventspils reģionālā vides pārvaldes 2012. gada 22. marta vēstule Nr. 9.5-33/7 "Atzinums par Engures novada teritorijas plānojuma Vides pārskata projektu".

tam vērtējot plānoto apbūvi Krasta kāpu aizsargjoslā, jāņem vērā arī konkrēto ēku nepieciešamības pamatojums, un tās saistība ar noteikto Aizsargjoslu likuma izņēmumu.

5. Papildus Aģentūra vērš uzmanību arī uz citiem Teritorijas plānojuma risinājumiem, kuros var būt nepieciešama Vides pārskata un plānošanas dokumenta pilnveide, ņemot vērā par Vides pārskatu perspektīvā sniedzamo Aģentūras atzinumu:

5.1. Vides pārskatā vispārīgi norādīts: *“Attīstoties blīvai dzīvojamai apbūvei Tukuma pilsētā, Kandavas pilsētās un ciemos, t.sk. piekrastes ciemos, tiešo ietekmju slodze var tikt samazināta līdz minimumam, ja tiek sakārtota ielu un ceļu infrastruktūra, nodrošināta efektīva inženierkomunikāciju darbība un teritoriju apsaimniekošana, veidoti pieslēgumi pie centralizētajām kanalizācijas, ūdensapgādes un siltumapgādes sistēmām, paplašināti centralizētās ūdenssaimniecības tīkli.”* Analizējot esošo situāciju un vēlamās izmaiņas, Vides pārskatā norādīts: *“Ciemu teritorijās, kur nav centralizētā kanalizācijas nodrošinājuma, var rasties būtiska slodze uz ūdensobjektu kvalitāti. Lai mazinātu tiešo ietekmi uz vidi, nepieciešams uzlabot centralizēto notekūdeņu savākšanas sistēmu darbības efektivitāti, nodrošināt pieslēgumus pie tās un paplašināt inženiertīklus. Jaunu blīvu apbūves teritoriju attīstība nedrīkst notikt, pirms nav sakārtota tehniskā infrastruktūra un nodrošināti pieslēgumi pie centralizētajiem inženiertīkliem, kas novērstu piesārņojuma nonākšanu vidē, piemēram, upēs, ezeros, citās ūdenstilpēs, meliorācijas novadgrāvjos un gruntī. Tiešo ietekmi uz vidi var būtiski samazināt, nodrošinot efektīvu notekūdeņu savākšanu un attīrīšanu, piesārņoto vietu sanāciju un videi draudzīgu metožu pielietošanu saimnieciskajā darbībā, nepieļaujot neattīrītu sadzīves notekūdeņu nokļūšanu ūdensobjektos vai iesūcināšanu gruntī.”* Teritorijas plānojuma risinājumi paredz noteikt jaunas teritorijas ar īpašiem noteikumiem – Teritorijas, kurā ierīkojama centralizētā ūdensapgādes un kanalizācijas sistēma (TIN110). Atbilstoši Teritorijas plānojuma TIAN šajās teritorijās jaunbūvējamu vai pārbūvējamu dzīvojamo vai publisko ēku pieslēdz centralizētas ūdensapgādes sistēmai un centralizētas kanalizācijas sistēmai saskaņā ar TIAN 3.2.2. apakšnodaļā noteiktām prasībām. Aģentūras ieskatā Vides pārskatā būtu nepieciešams attēlot to atrašanās vietas kontekstā ar notekūdeņu pieņemamo ūdensobjektu ekoloģisko kvalitāti un sasniedzamajiem kvalitātes mērķiem, tādējādi Vides pārskats sniegtu objektīvāku informāciju par plānotajiem notekūdeņu apsaimniekošanas sistēmas uzlabojumiem novadā (tostarp Krasta kāpu zonā kontekstā ar iespējamo apbūves blīvuma paaugstināšanos, kas prognozējama atsevišķu ciemu teritorijās).

5.2. Vienlaikus konstatējams, ka ar Teritorijas plānojuma risinājumiem ir noteikta teritorija ar īpašiem noteikumiem Aprobežojums Baltijas jūras un Rīgas līča krasta kāpu aizsargjoslā (TIN112), kur atbilstoši TIAN 859. punktam noteikts: *“Sadzīves notekūdeņu kanalizācijai, ja nav iespējams pieslēgties centralizētajiem tīkliem, kā decentralizētu risinājumu atļauts ierīkot tikai hermētiski noslēgtu izsmeļamu krājrezervuāru”*. Šādā kontekstā Valsts vides dienests 2025. gada 21. maija vēstulē Nr. 11.2/AP/4551/2025 “Atzinums par teritorijas plānojuma un vides pārskata nesaskaņošanu” attiecībā uz nepilnībām Vides pārskatā norādījis, ka nav izvērtēta decentralizētās kanalizācijas kapacitāte novadā piekrastes ciemos un rasti risinājumi blīvu apbūves teritoriju samazināšanai piekrastes ciemos – mežos, t.sk. ar paaugstinātu gruntsūdens līmeni, it īpaši Pliņciemā, Apšuciemā un Klapkalnciemā, un nav noteiktas papildu prasības Teritorijas plānojuma TIAN, lai mazinātu negatīvās ietekmes piekrastes aizsargjoslā. Dienesta vērtējumā nav pieļaujams, ka piekrastes ciemiem (Bērzciemā, Abragciemā, Pliņciemā, Apšuciemā, Klapkalnciemā, Ragaciemā un Bigauņciemā) turpmākajā apbūvē un pārbūvē netiek paredzētas pastiprinātas prasības (nosakot tikai izsmeļamus krājrezervuārus) negatīvās ietekmes mazināšanai. Aģentūras vērtējumā Dienests pamatoti rekomendējis šos riskus atbilstoši novērtēt Vides pārskatā, t.sk. ņemot vērā esošo pašvaldības notekūdeņu attīrīšanas iekārtu jaudas (kuros varētu tikt nogādāti decentralizētās kanalizācijas notekūdeņi un dūņas) un noteikt

atbilstošas prasības Teritorijas plānojuma TIAN piekrastes aizsargjoslā esošajos ciemos, kur nav pieejama centralizētā ūdenssaimniecība.

5.3. Tāpat Aģentūras vērtējumā plānotajiem risinājumiem ciemos, kas atrodas Krasta kāpu aizsargjoslā, un ir saistīti ar iedzīvotāju blīvuma palielināšanās, kas savukārt vairākos aspektos var radīt negatīvu ietekmi uz vides kvalitāti, Vides pārskatā iztrūkst pietiekami pamatots izvērtējums ietekmes mazināšanai, tostarp ņemot vērā un analizējot problēmjautājumus saistībā ar esošās infrastruktūras kvalitāti un nodrošinājumu, kā arī notekūdeņu apsaimniekošanu (ņemot vērā, ka minētajos ciemos nav izbūvētas centralizētās kanalizācijas sistēmas), nav izvērtējuma cik šādu jaunu apbūvējamu īpašumu, kuri līdz šim nav bijuši apbūvējami, jau pastāv, cik šādu īpašumu varētu veidoties nākotnē, kas ļautu izvērtēt risinājuma pamatojumu, iespējamās ietekmes, novērtēt, vai decentralizētās ūdenssaimniecības pieaugums neradīs tādu pakalpojumu pieprasījumu, piemēram, notekūdeņu apsaimniekošanā, ko nav iespējams apmierināt ar pieejamām attīrīšanas iekārtu jaudām. Aģentūra uzskata, ka Vides pārskats daļā par risinājumiem ciemos, kas atrodas Krasta kāpu aizsargjoslā, attiecībā uz ūdenssaimniecības pakalpojumu pieejamību, izvēlēto decentralizēto risinājumu, neatbilst Noteikumu Nr. 157 8.5. – 8.9. punktos noteiktajām prasībām, jo nesatur atbilstošu informāciju.

5.4. Saskaņā ar Aizsargjoslu likuma 67. pantu *"Baltijas jūras un Rīgas līča piekrastes aizsargjoslas un ciemu robežas šajā aizsargjoslā apstiprina Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija, pamatojoties uz pašvaldības priekšlikumu vietējās pašvaldības teritorijas plānojuma projektā."* No Vides pārskata izriet, ka ar Teritorijas plānojumu tiek grozītas Baltijas jūras un Rīgas līča piekrastes aizsargjoslā esošo ciemu robežas, cita starpā 7.1. punktā norādot, ka visos ciemos ciema robežās ir iekļauta *"Pludmale un tai piegulošās neapbūvētās zemes vienības ciema teritorijā iekļautas visos jūras piekrastes ciemos"*. Vides pārskats nesatur izvērtējumu par ciema robežu izmaiņām, to pamatojumu, tikai atreferē Teritorijas plānojuma Paskaidrojuma rakstā norādīto. Ņemot vērā, ka Baltijas jūras un Rīgas līča piekrastes aizsargjoslā esošo ciemu robežas tiek grozītas, iekļaujot tajās pludmali un starp tai piegulošās zemes vienības, kas viennozīmīgi atrodas Krasta kāpu aizsargjoslā, un uz kurām attiecas Aizsargjoslu likuma 36. panta ierobežojumi, jo sevišķi 36. panta otrajā daļā noteiktais aizliegums veikt būvniecību, šādas izmaiņas ir uzskatāmas par būtiskām, jo iekļaušana ciema robežās dod iespēju piemērot Aizsargjoslu likuma 36. panta otrās daļas 4. punktā noteikto izņēmumu no būvniecības aizlieguma. No tā secināms, ka Vides pārskats neatbilst Noteikumu Nr. 157 8.5. – 8.9. punktos noteiktajām prasībām attiecībā uz ciemu robežu izmaiņām.

Likuma 23.⁵ panta septītā daļa nosaka: *"Ja vides pārskats neatbilst normatīvo aktu prasībām vai izraudzītais risinājums būtiski ietekmē cilvēku veselību un vidi un nav pietiekami pamatots, kā arī ja nav veikta sabiedrības informēšana un vides pārskata apspriešana Ministru kabineta noteiktajā kārtībā vai nav izvērtēti saņemtie komentāri un priekšlikumi, kompetentā institūcija nosūta vides pārskatu izstrādātājam pārstrādāšanai, norādot novēršamās nepilnības, vai arī uzdod izpildītājam nodrošināt sabiedrības informēšanu un sabiedrisko apspriešanu."* Aģentūra konstatējusi, ka Teritorijas plānojums ir pretrunā Aizsargjoslu likuma 36. pantā noteiktajiem ierobežojumiem, bet Vides pārskats neatbilst Noteikumu Nr. 157 prasībām, kas norādītas šajā lēmumā. Teritorijas plānojuma risinājumi, kas paredz apbūves veidošanu Krasta kāpu aizsargjoslā, tās infrastruktūras veidošanu, piekrastes ciemu robežu izmaiņas, Aģentūras vērtējumā nav pietiekoši pamatotas. Tas, ka jaunas apbūves plānošana Krasta kāpu aizsargjoslā, tai skaitā jaunu apbūves tiesību radīšana, pārskatot ciema robežas Krasta kāpu aizsargjoslā, būtiski ietekmēs vidi, izriet no Aizsargjoslu likuma 6. panta pirmajā daļā noteiktā aizsargjoslas izveidošanas mērķa, 36. pantā noteiktajiem ierobežojumiem, kas vērsti uz aizsargjoslas izveidošanas mērķa sasniegšanu, no kuriem viens no būtiskākajiem ir aizliegums veikt būvniecību Krasta kāpu aizsargjoslā. **Ņemot vērā visu iepriekš minēto, Tukuma novada pašvaldībai izvērtējama Teritorijas plānojumā ietvertu risinājumu atbilstība Aizsargjoslu likuma 6. un 36. panta nosacījumiem.**

Izvērtējot iesniegtos materiālus, Aģentūra konstatē, ka Teritorijas plānojuma Vides pārskats neatbilst Likuma 23.⁴ pantā un Noteikumu Nr. 157 8.4. – 8.9. punktos noteiktajām prasībām un, pamatojoties uz Likuma 23.⁵ panta septīto daļu, nodod Vides pārskatu pārstrādāšanai, kuras ietvaros ir jānovērš nepilnības, kuras konstatētas šī lēmuma 1. – 5. punktā un to apakšpunktos. Aģentūra nepieprasa atkārtotu Vides pārskata sabiedrisko apspriešanu.

Direktore

D. Avdejanova

**ŠIS DOKUMENTS IR ELEKTRONISKI PARAKSTĪTS AR DROŠU ELEKTRONISKO
PARAKSTU UN SATUR LAIKA ZĪMOGU**

V. Maskava, 67770807
Vineta.maskava@eva.gov.lv

D. Dzeguze, 67770826
daina.dzeguze@eva.gov.lv

Lēmums nosūtīts:

1. Tukuma novada pašvaldībai, *E.Adresē*.
2. Valsts vides dienestam, *E.Adresē*.